

Nijmegen

Wederopbouwroute

2 km

Tijdens deze wandeling komt u kunstwerken tegen uit de periode na de oorlog 1945-1965. Dit tijdvak noemen we de wederopbouwperiode. U ziet onderweg verschillende kunstwerken zoals reliëfs, mozaïeken, wandsculpturen en plastieken. Deze kunst heeft een bijzondere culturele waarde.

De route start vanaf het station en eindigt aan de Sint Canisiusweg.

In 1945 pakten de Nederlandse Spoorwegen de schade aan van de oorlog. Eerst herstelden ze de verbindingen, zoals de opgeblazen spoorbrug. De omgeving van het station groeide uit tot een knooppunt van ondernemingen zoals de Gelderse Tramwegen, Zuid-Ooster Autobusdiensten, PTT en Van Gend & Loos. De architect Sybold Van Ravesteyn bracht tussen deze bedrijven en verkeersstromen ordening aan. Hij plaatste een wand met bogen, pilaren en ramen met lijsten: een coulissenwand. Er is veel aangepast door de jaren, maar zijn oorspronkelijke ontwerp is nog zichtbaar. Achter de coulissenwand liggen de perrons en het stations terrein. Het ligt op de grens met het grote stationsplein. Er is veel kunst aangebracht op de wand.

Als u recht voor het station staat, ziet u links naast de hoofdingang het beeld 'Drie staande figuren' van Jo Uiterwaal. Achter het beeld is een portaal, daarboven ziet u Twee reliëfs van dezelfde kunstenaar.

kunstenaar: Jo Uiterwaal
titel: Drie staande figuren
jaartal: 1953
plaats: Stationsplein (1)

kunstenaar: Jo Uiterwaal
titel: Twee reliëfs
jaartal: 1953
plaats: Stationsplein (1)

In het portaal, afgesloten door een glaswand, zijn met geglazuurde bakstenen, sierlijke elementen aangebracht. Op het plafond ziet u een gietijzeren versiering in de vorm van een ster en tegen de achterwand een kunstwerk van Charles Hammes. De treinen en huizen wervelen op een speelse manier rondom de mannenfiguur.

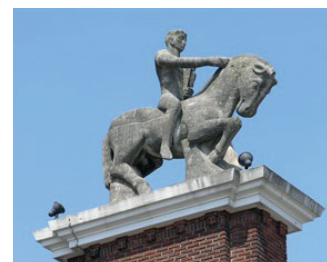
kunstenaar: Charles Hammes
titel: Reliëf
jaartal: 1955
plaats: Stationsplein (1)

Wanneer u naar links kijkt, ziet u helemaal achteraan het plein, boven op de gevel 'Twee knielende figuren' van Jo Uiterwaal.

kunstenaar: Jo Uiterwaal
titel: Twee knielende figuren
jaartal: 1953
plaats: Stationsplein (2)

Volg de muur naar de weg. Het stoere 'Ruitersstandbeeld', ook van Jo Uiterwaal, staat op het einde van de lange wand.

kunstenaar: Jo Uiterwaal
titel: Ruitersbeeld
jaartal: 1953
plaats: Stationsplein (2)

U steekt het Stationsplein over, langs het zwarte beeld van Tony Cragg (1999) en loopt de Van Schaeck Mathonsingel op. Aan uw linkerhand staat op nummer 12 een grote villa met de letters 'Ned. Herv. Gemeente'. Aan de rechterkant, voor het trapje naar de ingang, ziet u tegen de gevel een reliëf van Pieter d'Hont.

kunstenaar: Pieter d'Hont
titel: De Barmhartige Samaritaan
jaartal: 1949
plaats: Van Schaeck Mathonsingel 12 (3)

Loop door op de singel tot aan de rotonde, dit is het Keizer Karelplein. Ga de eerste afslag links, de Nassausingel in. Steek hiervoor via de verkeerslichten tot de helft van deze weg over en loop achter de kiosk door de middenberm, langs de 'Vier Jaargetijden' van M. Moreau (1889). Aan het einde, ziet u op de kruising het Quackmonument van Willem Bijlard (1925). Volg de stoplichten om rechtdoor over te steken, u bent nu op de Kronenburgersingel. Loop meteen rechtsaf het Kronenburgerpark in en volg het voetpad. Loop links om hertenveld heen. Aan het einde gaat u linksaf. Het pad loopt omhoog, langs de Parkweg. Achteraan het pad loopt u het park uit via het trapje omlaag. Daar staat het beeld 'De Gouden Engel' van Ed van Teeseling (1980). Ga rechtsaf Doddendaal in. Al snel ziet u aan uw linkerhand een hoge stalen pijler. Tussen de betonnen palen die 12,5 meter hoog zijn, is een beeld van Frans Verhaak geplaatst. Het stelt een machinegeweer voor, die is gericht op de Titus Brandsmakapel erachter (op nummer 114) van architect P. Dijkema. De binnenkant van de kapel verwijst naar de afmetingen van de gevangenis in het concentratiekamp Dachau, waar de karmeliet Titus Brandsma in 1942 werd vermoord.

kunstenaar: Frans Verhaak
titel: Plastiek
jaartal: 1960
plaats: Kroonstraat 148 (4)

Boven de ingang van de kapel ziet u het kleurige mozaïek van Jan van Eijk.

kunstenaar: Jan van Eijk
titel: Moeder Gods
jaartal: 1960
locatie: Kroonstraat 148 (4)

Loop door via Doddendaal in de richting van het centrum. Het laatste gebouw voor Plein 1944 is het voormalige verzamelgebouw. Daar zit nu een rij winkels in. Het is ontworpen door architect R.G. Rodenburg. Linksom, op de hoek met de volgende straat, de Houtstraat, ziet u boven in de gevel van dit grote gebouw, een beeldhouwwerk met een tekst die herinnert aan de eerste steen die is gelegd. De namen van de opdrachtgever en de kunstenaar zijn onbekend.

Loop een stukje terug naar de hoek waar u vandaan kwam, en steek Plein 1944 over aan de rechterkant. Een stukje verder ziet u rechts voor u, de hoge klokkentoren van de Petrus Canisiuskerk. Volg de winkelstraat, u bereikt deze kerk als u bij de kruising met de Molenstraat rechtsaf gaat. De voorgevel met kunstwerken is een zeer bijzonder voorbeeld van wederopbouwkunst. De gevel van de Mariakapel en het Christusmonogram met de Griekse letters XP (Ch R), zijn door de kunstenaar Jan Vaes ontworpen.

Kunstenaar: Jan Vaes
titel: Gevel Mariakapel met het Christus Monogram
jaartal: 1959
plaats: Molenstraat 37, Petrus Canisiuskerk (5)

Keer terug naar het kruispunt en loop rechtdoor de Broerstraat in. Daar, aan de linkerkant op nummer 44, ziet u 3 balkonnetjes boven elkaar. In de zijwanden zijn met witte lijnen speelse tekeningen in de donkere ondergrond gekrast. Deze techniek noemt men 'sgraffito'.

kunstenaar: Jac Maris
titel: Sgraffito
jaartal: 1955
plaats: Broerstraat 44 (6)

Loop verder in dezelfde richting tot u bij de kruising met de Burchtstraat komt. U slaat rechtsaf en ziet al snel aan uw rechterhand het stadhuis. De gevel is voorzien van veel beelden. Deze waren vernield in de oorlog. Ze zijn rond 1950 opnieuw gemaakt bij de opbouw van het stadhuis, naar het oude ontwerp uit de 16de eeuw. U ziet boven alle vensters in totaal 18 gebeeldhouwde hoofden en zeven medaillons. Deze zijn in 1948 opnieuw gemaakt door Martinus van Dijk, naar het oude ontwerp van Cuypers. Nog wat lager, tussen de vensters, ziet u de beeldengalerij met acht keizers en helden uit de Nijmeegse geschiedenis. Deze zijn opnieuw gemaakt door Albert Termote naar het oude ontwerp van Sass uit 1553.

kunstenaar: Martinus van Dijk
titel: Achttien hoofden en Zeven medaillons met deugden
jaartal: 1948
plaats: Burchtstraat, voorgevel stadhuis (7)

kunstenaar: Albert Termote
titel: Acht keizerbeelden
jaartal: 1950 en 1953
plaats: Burchtstraat, gevel stadhuis (7)

Op de linkerhoek sluit een Mariabeeld de rij.

kunstenaar: Albert Termote
titel: Mariabeeld
jaartal: 1950 en 1953
plaats: Burchtstraat, gevel stadhuis (7)

Als u zich omdraait ziet u op Burchtstraat nummer 3 een monumentaal winkelpand met onder de ramen zes gestileerde reliëfs van Jac Maris.

kunstenaar: Jac Maris
titel: Zes reliëfs
jaartal: 1953
plaats: Burchtstraat 3 (8)

U loopt de Burchtstraat verder uit tot bijna aan het einde van de winkelstraat, ga rechtsaf de Mariënburgsestraat in. U passeert een steegje met de naam 'De Spaarpot'. Bij de ingang van het steegje zitten twee spaarvarkentjes op pilaren, vlak voor het vroegere bankgebouw ernaast. De varkentjes vormen een knipoog waarmee Charles Hammes de waarde van geld heeft willen relativeren.

kunstenaar: Charles Hammes
titel: Twee spaarvarkens
jaartal: 1954
plaats: Mariënburgsestraat (9)

Voorbij de varkentjes loopt u langs een statig oud gebouw, dit was vroeger dus een bank. Het gebouw heeft een gasdichte atoomschuilkelder. Deze werd gebouwd tijdens de Koude Oorlog, uit angst voor de Russen. De architect H.T. Zwiers, heeft de kunstenaar Charles Hammes betrokken bij de bouw. Boven de hoofdingang ziet u een koperen kunstwerk met de titel 'Het Geldverkeer'.

kunstenaar: Charles Hammes
titel: Het Geldverkeer
jaartal: 1954
plaats: Klein Mariënburg (10)

Loop door in deze straat, Klein Mariënburg, steek het Hertogplein over en ga de Gerard Noodtstraat in, tot u aan het einde op de T-splitsing komt. Ga rechtsaf de Sint Jorisstraat in. Loop naar het laatste pand op de hoek met de Sint Canisius-singel. Om de hoek, op nummer 72, ziet u op de gevel een kunstwerk van Jac Maris.

kunstenaar: Jac Maris
titel: Reliëf
jaartal: 1958
plaats: Sint Jorisstraat 72 (11)

Dit is het einde van de wandeling langs kunst uit de Wederopbouwperiode.

Om terug te gaan naar het centraal station, volgt u rechtsaf de Sint Canisius-singel en steekt u het Keizer Karelplein (de rotonde) over, bij de schouwburg gaat u naar rechts.